

## 7<sup>η</sup> Ενότητα: Επιρρηματικοί προσδιορισμοί - Σύνθεση επιρρημάτων Ασκήσεις

1. Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς, να δηλώσετε τη μορφή τους και την επιρρηματική σχέση που φανερώνουν: **(Θεωρία για τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς: Βιβλίο ΝΕ Γλώσσας: σελ. 105)**
- Βγάλε έξω τα σκουπίδια.
  - Δάκρυα έτρεχαν από τα μάτια της.
  - Οι κλέφτες δρουν τη νύχτα.
  - Πλήρωσε πρόστιμο, επειδή έτρεχε.
  - Το σπίτι μας είναι κοντά στην πλατεία.
  - Φτάσαμε στο σχολείο περπατώντας.
  - Ο ιδρώτας έτρεχε ποτάμι.
  - Από καιρό περίμενα αυτή την εκδρομή.
  - Ο οδηγός έτρεχε με μεγάλη ταχύτητα.
  - Μου χάρισαν ένα βιβλίο για τα γενέθλιά μου.
  - Συνάντησα τη Μαρία στο δρόμο την ώρα που έφευγε.
  - Πούλησε το σπίτι του για ένα κομμάτι ψωμί.
  - Ήταν μεγαλύτερος από τον αδερφό μου πέντε χρόνια.
  - Με την αρρώστια του οι δουλειές του δεν πήγαιναν καλά.
  - Ήρθαν στη γειτονιά μας πέντε καινούργιοι γείτονες.
  - Η μητέρα βγήκε στην αυλή με τα παιδιά της.
  - Μπορείς να πας όπου θέλεις.
  - Ήρθαν πρωί και έφυγαν νύχτα.
  - Του είπα χίλιες φορές να είναι πιο προσεκτικός.
  - Πολλή ώρα παρακολουθούσε έκπληκτος όσα συνέβαιναν.
  - Όταν το κατάλαβα, ήταν πια αργά.
  - Χαίρομαι που σε βλέπω πάλι εδώ.
  - Προσπάθησαν όλοι για τη σωτηρία της.
  - Για το ζήτημα αυτό θα φροντίσει ο Κώστας.
  - Δε βλέπαμε μπροστά μας!
  - Αν και δε διάβασε, έγραψε καλά.
  - Ίσως να θύμωσε που του μίλησες έτσι.
  - Πέρασαμε μέσα από την πόλη και χάσαμε πολύ χρόνο.
  - Μόλις μπορέσω, θα σε επισκεφτώ.
  - Άθελά μου σου έκανα μεγάλο κακό.
  - Περιμέναμε τουλάχιστον δυο ώρες, για να μας εξυπηρετήσουν.
  - Χαίρομαι πολύ για τις επιτυχίες σου.
  - Μοιάζουν πολύ στο πρόσωπο, αλλά καθόλου στο χαρακτήρα.
  - Μόλις τον φώναξα, ήρθε χαμογελώντας.
2. Σε ποιες περιπτώσεις οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί είναι επιρρηματικοί προσδιορισμοί και σε ποιες αντικείμενα;
- Οδηγεί με πολλή αδεξιότητα.
  - Είπε στο φίλο του να φύγει.
  - Έχω ταξιδέψει με τρένο από την Αθήνα ως την Κόρινθο.
  - Έχουμε κλείσει θέση στο αεροπλάνο με το φίλο μου.
  - Έδωσα το τηλέφωνό μου στο Γιώργο.

- Οι Έλληνες αγωνίστηκαν για τη λευτεριά τους.
- Προσαρμόστηκαν άριστα στο νέο περιβάλλον.
- Έδωσαν την ευκαιρία σ' αυτόν να διορθωθεί.
- Με κοίταξε ικετευτικά με μάτια δακρυσμένα.
- Σε ποιον έδωσες το βιβλίο;
- Ανακοίνωσα στο Γιώργο τις αποφάσεις μου.
- Ο εκπρόσωπος της Ελλάδας θα μιλήσει απόψε στο Ευρωκοινοβούλιο.
- Ο Πρωθυπουργός μίλησε στους βουλευτές του κόμματός του.
- Πολλοί τουρίστες έρχονται στη χώρα μας σιδηροδρομικώς.
- Συμφώνησα με τους αντιδίκους μου να αποσύρω τη μήνυση.
- Συμπεριφέρθηκα με υπευθυνότητα και σοβαρότητα.
- Άφησα στα παιδιά μου όλη την περιουσία μου.
- Θα εξηγήσω στους συμμαθητές μου γιατί συμπεριφέρθηκα έτσι.
- Άφησα στο τραπέζι το πορτοφόλι μου.

**3.** Σε ποιες από τις παρακάτω προτάσεις ο εμπρόθετος προσδιορισμός από + αιτιατική είναι επιρρηματικός προσδιορισμός και σε ποιες ποιητικό αίτιο:

- Αναγνωρίστηκε από τα δακτυλικά του αποτυπώματα.
- Η ομάδα μας νικήθηκε από την αντίπαλη.
- Σηκώθηκε από το κρεβάτι μισοκοιμισμένη.
- Μην πιάνεσαι από λέξεις.
- Οι κινήσεις μας έγιναν αντιληπτές από τους εχθρούς.
- Η καλή μέρα από το πρωί φαίνεται.
- Άκουσα την είδηση από την τηλεόραση.
- Η είδηση έγινε γνωστή από την τηλεόραση.
- Τα μέτρα θεωρήθηκαν από όλους ικανοποιητικά.
- Το σχέδιό μας έγινε αντιληπτό από τους περισσότερους.

**4.** Να υπογραμμίσετε τα επιρρήματα και να τα αντικαταστήσετε με προθετικά σύνολα:

- Χτύπησε το χέρι του δυνατά στο τραπέζι.
- Η μητέρα μου έφυγε βιαστικά.
- Μιλούσε σιγά.
- Οι στρατιώτες παρέλασαν καμαρωτά.
- Τον κοίταξε στα μάτια επίμονα.
- Άκουγε τις ιστορίες του παππού προσεκτικά.
- Του μίλησε ευγενικά.
- Μας εξήγησε σύντομα τι είχε συμβεί.

**5.** Να μετασχηματίσετε τα ονοματικά σύνολα σε ρηματικά (π.χ. επιδεικτική συμπεριφορά → συμπεριφέρομαι επιδεικτικά):

- αργή μετάδοση →
- γρήγορη ανάσα →
- απροσδόκητη εμφάνιση →
- τυχαία συνάντηση →
- ευγενικό φέρεσιμο →
- φυσιολογική αντίδραση →
- σοβαρός τραυματισμός →

- άδικη κατηγορία →
- δειλό χαμόγελο →

6. Να αντικαταστήσετε τους υπογραμμισμένους επιρρηματικούς προσδιορισμούς με δευτερεύουσες προτάσεις:

- Καταδικάστηκε για κλοπές αυτοκινήτων.
- Η εκδρομή αναβλήθηκε εξαιτίας της κακοκαιρίας.
- Με το πέρασμα των χρόνων οι παλιές έχθρες ξεχάστηκαν.
- Πολλά παιδιά πεθαίνουν από έλλειψη κατάλληλων φαρμάκων.
- Κατά την απουσία μας, συνέβησαν τρομερά πράγματα.
- Φύγαμε πριν τη λήξη του αγώνα.
- Αυτό ήταν το μεγάλο του μυστικό ως το θάνατό του.
- Μου έκανε παρατήρηση για την αργοπορία μου.

7. Σημείωσε τη σωστή επιρρηματική σημασία των υπογραμμισμένων λέξεων:

	τόπος	χρόνος	ποσό
Πάω <u>σχολείο</u> .			
Ψήλωσε <u>πέντε πόντους</u> .			
Μίλα <u>όσο θες</u> .			
<u>Προς το παρόν</u> δε μπορεί να εργαστεί.			
Θα πάω <u>όπου μου πουν</u> .			
Δουλεύω <u>τη νύχτα</u> .			
Κατάγεται <u>από τη Μακεδονία</u> .			
Μίλησε <u>λιγότερο</u> από τους άλλους			

8. Να υπογραμμίσετε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς και να τους αντικαταστήσετε με άλλον ισοδύναμο:

- Με τις φωνές δε θα με λυγίσεις.
- Από την αγωνία της ξέχασε να γράψει το όνομά της.
- Ήρθε με τα πόδια.
- Θα φύγουμε, μόλις νυχτώσει.
- Έγιναν πολλές ζημιές εξαιτίας της δυνατής βροχής.
- Ο καθηγητής μου απάντησε νηφάλια.
- Όλα αυτά έγιναν κατά την απουσία μου.
- Ο Γιάννης μας δέχτηκε όλους με χαρά.

9. Από ποιες λέξεις έχουν προκύψει τα παρακάτω επιρρήματα και τι μέρος του λόγου είναι οι αρχικές λέξεις (επίθετο, μετοχή, αντωνυμία, επίρρημα,):

- ειλικρινά →
- ασφαλώς →
- συνήθως →
- σύντομα →
- βαθιά →
- αλλού →
- ολούθε →
- προηγουμένως →

- ομολογουμένως →
- κάπου →
- συγχρόνως →
- ευτυχώς →
- αδέξια →
- τρομαγμένα →
- λυπημένα →

**10.** Σχηματίστε τα επιρρήματα που προκύπτουν από τα παρακάτω επίθετα και με τις δυο καταλήξεις και χρησιμοποιήστε τα μέσα σε προτάσεις για να φανεί η διαφορά στη σημασία τους:

- απλός → απλά: Να εξηγήσεις το θέμα όσο πιο απλά γίνεται.

απλώς: Ήθελα απλώς να σου πω μια καλημέρα.

- άμεσος →
- αδιάκριτος →
- ευχάριστος →
- έκτακτος →
- ιδιαίτερος →
- τέλειος →

**11.** Στις παρακάτω φράσεις συμπληρώστε τα κενά με το ένα από τα δυο επιρρήματα που δίνονται στην παρένθεση:

- Ο Διευθυντής με κάλεσε στο γραφείο του για να μου μιλήσει ..... (ιδιαίτερα, ιδιαίτερος)
- Πήγαν να αντιμετωπίσουν τους εχθρούς ..... όπλοι. (τέλεια, τελειώς)
- Θα διαβάσω ..... το βιβλίο που μου δώρισες. (ευχάριστα, ευχαρίστως)
- Το σωματείο των εργαζομένων ζήτησε να προσληφθούν ..... όλοι οι απολυθέντες. (άμεσα, αμέσως)
- Επεμβαίνει σε ξένες υποθέσεις ..... (αδιάκριτα, αδιακρίτως)
- Έφυγα ..... για Αγγλία. (έκτακτα, εκτάκτως)

**12.** Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω φράσεις με το κατάλληλο επίρρημα που θα σχηματίσετε από τα εξής επίθετα:

**ανέλπιστος, άμεσος, ακριβής, ευγενικός, ευχάριστος, ασυνήθιστος:**

- Το τρένο έφτασε στο σταθμό ..... στις δέκα.
- Η κίνηση στους δρόμους ήταν ..... αυξημένη.
- Ο θείος μου εκλέχτηκε βουλευτής .....
- Του ζήτησα μια χάρη αλλά αρνήθηκε .....
- Όλοι ζητούν να συγκληθεί ..... το υπουργικό συμβούλιο.
- Ο Σπύρος θα μιλήσει για μένα πολύ .....